Nordiske Mediatorer

Konfliktløsning gennem dialog

NM Nyhedsbrev
Maj 2017

…NM Nyt får nu en grafiker tilknyttet, og dette nummer af nyhedsbrevet bliver tilgængeligt i det nye flotte format, når det er færdigt. Indtil da, må du nøjes med endnu en word-udgave.

Indhold:

Hvad sker?
Dårlig konflikthåndtering er et samfunnsproblem. Leder v/ Trond Lexau
Nyt fra KU v/ Lin Adrian
Frivillige mæglere søges
NM på Folkemøde 15.-18. juni 2017 på Bornholm – ses vi?
Faglig tur til Færøerne 30. august-1. september 2017
Undervisningsmateriale i støbeskeen – vil du være med?
HowToSolve – nytt initiativ for profesjonell konflikthåndtering v/ Steinar Ask
Fanebæreren. Tale til Vibeke Vindeløv ved hendes fratræden. v/ Trond Lexau
Professor Vibeke Vindeløv takkede af v/Mie Marcussen
Interview med Vibeke Vindeløv. Link til podcast
Juraen har aldrig interesseret sig for konflikten… kun sagen. Samtale med Trond Lexau om hans nye bog
Har du et bidrag til næste nummer af NM Nyt?

Hvad sker?

15.-18. juni 2017 Folkemøde på Bornholm
30. august-1. september 2017 Faglig tur til Færøerne. Se hjemmKontakt Susanne Mortensen
17. november 2017 Julearrangement: Temadag med efterfølgende julefrokost
16. marts 2018 Generalforsamling

Leder v/ Trond Lexau

Dårlig konflikthåndtering er et samfunnsproblem.

Gjennom arbeidet med mitt bokprosjekt «Juridisk sett. Et oppgjør med jussen og et forslag til fornyelse», er det blitt stadig klarere for meg hvor mye det betyr for mennesker og samfunn, at konflikter håndteres på en hensiktsmessig måte.

Jeg har forsøkt å studere dynamikken i de prosesser advokater håndterer, og hva denne dynamikken fører med seg. Nå kan man jo forestille seg at det er advokater som er problemet i samfunnet. Men måten advokater tenker på er jo i bunn og grunn den samme, som gjelder for folk flest, når de ferdes i konflikters farvann. Advokater er imidlertid i spissen for samfunnets konflikthåndtering, og nettopp derfor er advokatvirksomhet som betraktningsvinkel så interessant, for oss alle.

Tanken om å «ha rett» er arnestedet for konflikteskalering, og den tanken kommer automatisk, når konflikter inntreffer. Folk blander nok rettferdighet med det «juridisk rette». De fleste er uvitende om at juraen oppstod i år 250 f. Kr, i romertiden, hvor de første jurister gav faste svar, såkalte «ius», på komplekse konfliktomstendigheter. Streben etter det ene rette svaret startet her. Siden er det blitt slik, og vi stiller ikke engang spørsmål ved det. Men konflikter er jo langt i fra egnet til å løses ved faste svar, og skal man påvirke sin motpart hjelper det lite å fortelle henne at man har «rett». Da er det jo ikke lenger noe å snakke om, og dialogen starter aldri. Når man havner i konflikt kommer nedarvede forsvarsmekanismer i spill. Tanker blir subjektive, og man går til dem som «støtter» dem, ikke til dem som egentlig kunne ha gitt en «råd», og som ofte er det motsatte av støtte. Konflikten eskalerer, mekanismene virker selvforsterkende. Gjennom advokaters påvirkning øker avstanden mellom partene, og skadevirkningene av konfliktene medvirker til at man aldri får en annen retning på håndteringen, som har potensial for å mildne smertene, og til å finne gode veier ut av krisen. I en slik dynamikk blir prosessen stadig tyngre, og gjør det bortimot umulig å lande en konflikt uten store skader.

Vi vet, at det er mange skadegjørende konflikter f eks i arbeidslivet. I 2002 hadde ILO en stor europeisk undersøkelse av kostnader ved psykososiale faktorer i arbeidslivet. Man kom til at samfunnskostnadene utgjorde 3-4% av BNP i et hvert europeisk land. I norske forhold svarer dette til 100 milliarder kroner pr år. Hvor mye av disse psykososiale faktorer som handler om konflikter er det aldri forsket på, men det er åpenbart at det her skjuler seg svært mye som har med konflikthåndtering å gjøre. Hva skjer så når man, i en slik dynamikk, øker innsatsen ved konflikthåndtering gjennom ensidig fokus på jura? Samfunnskostnaden ved advokatbehandling av sivile konflikter ligger i Norge på 19 milliarder kroner pr år. Vi utdanner 1.000 nye jurister hvert år, veksten har vært formidabel siden 1990-tallet, men tilfanget dekker aldri etterspørselen. Det blir stadig flere saker i rettsvesenet, og sakene blir også mer komplekse. Jeg kjenner ingen advokater som ikke straks innrømmer at en stor del av advokatkostnadene har sammenheng med konflikteskalering.

Når jeg arbeider dialogisk med konflikter, som advokat, skjer det en de-eskalering, og vi nærmer oss det stadium partene var før konflikten startet. Dynamikken går omvendt vei, og løsninger vokser gjerne ut av den modus parter og advokater er kommet i. I motsetning til den tradisjonelle prosess, blir denne prosessen stadig lettere! Min lovsamling har 30.000 paragrafer, men jeg får da nesten ikke bruk for noen av dem.

Den manglende bevissthet om konflikter og konflikthåndtering er et samfunnsproblem. Det er et stort problem, at man ikke ser sammenhengen mellom skadevirkninger og konflikthåndtering. Det er et stort samfunnsproblem, at svaret på økningen av konflikter er jura og jurister. Utviklingen begynner å bli meget problematisk, og blir stadig vanskeligere å endre. Vi bør snakke høyere og tydeligere i samfunnet om rationalet i en alternativ vei.

Nyt fra KU v/ Lin Adrian

- Master i Konfliktmægling afholdt 19.-20. januar en mæglingskonference på Københavns Universitet. Der var ekstremt stor interesse for konferencen, og de 150 pladser blev hurtigt besat, så vi desværre måtte afvise en del interesserede. Konferencen forløb rigtig godt. Der var mange gode oplæg og workshops - også med interessante præsentationer af MKM'ere. Det var vi særligt glade for! Se program, enkelte PP og billeder på http://jura.ku.dk/cora/seminar-konferencemateriale/

- Fredag den 20/2 holdt Vibeke en flot fratrædelsesforelæsning for en fyldt festsal. Hun var som sædvanlig skarp med sine pointer og budskaber om mæglingens etik og grundlag og i forholdet til den juridiske tankegang. NM var flot til stede og markerede sig også til den efterfølgende reception med blomster, tale mv. I forbindelse med Vibekes fratræden var jeg medredaktør på et festskrift til hende: Fred, forsoning og mægling med bidrag fra bl.a. mange af jeres undervisere (Martin Euwema, Paul Leer Salvesen, Frederik Harhoff og Joe Folger). Jeg skrev selv et indlæg, hvor jeg

reflekterede over Godhavnssagen og den svære undskyldning. Det sender jeg gerne til interesserede, der beder om det pr. mail.

- Det går godt på MKM 8, der nu er færdig med 2. semester og i gang med at forberede sig til eksamen. Som en del af undervisningen så vi for nogle måneder siden dokumentarfilmen, Forhandleren, af Karen Stokkedal i Valby Kino. I var inviteret med og det var dejligt at se nogle af jer der. Filmen kan varmt anbefales. Den giver et unikt indblik i et forhandlingsforløb og utroligt meget er genkendeligt fra studiets litteratur og undervisning.

God sommer.

Frivillige konfliktmæglere søges

Er du uddannet konfliktmægler og har du overskud og lyst til at mægle i konflikter – primært for udsatte borgere eller borgere i udsatte livssituationer.

Så har KFUM´s Sociale Arbejde brug for din hjælp.
KFUM's Sociale Arbejde driver en gratis landsdækkende social retshjælp og herunder et tilbud om gratis, anonym konfliktmægling til udsatte borgere.
Konfliktmæglingen foregår i hele landet og derfor kan der være kørsel, forbundet med at være mægler.
Vi forventer at du har en uddannelse svarende til CFKs (Center for Konfliktløsning) Grunduddannelse i Konfliktmægling (GRUM) eller noget tilsvarende. Vi arbejder efter den refleksive model og som frivillig deltager gratis du i to årlige supervisions/undervisningsdage med supervisor/underviser fra CFK.
Vi dækker dine udgifter til kørsel.
Borgere der ønsker mægling, kontakter projektets koordinator, enten på telefon, på mail eller via hjemmesiden.
Koordinatoren kontakter derefter den eller de mæglere, der er tættest på parterne og laver aftaler om tid og sted for mæglingen.
Derefter tager mægleren kontakt til parterne hver for sig, for at sikre at parterne ved, hvad de kan forvente af en mægling, at de er indforstået med tidspunkt, sted og tidsramme.
Herefter er det mægleren/mæglerne der tager over og gennemfører mæglingen.
Efter afsluttet mægling laves en opfølgning, hvor vi undersøger tilfredsheden med og udbyttet af mæglingen.

Hvis du har lyst til at vide mere eller at melde dig som frivillig kontakt:

Projektleder Birgitte Bjerre, bb@kfumsoc.dk eller på telefon: 29615279

NM på Folkemøde 15.-18. juni 2017 på Bornholm – ses vi?

I år er NM blevet stationære på Folkemødet. Vi indgår i et samarbejde om stand G 28 International konfliktløsning og præsenterer i alt 7 oplæg.

Vi nørder med konflikter på kryds og tværs. De oplæg og arrangementer vi har på programmet rummer et bredt konfliktfelt. Fra DK og det internationale niveau videre over i sammenhænge mellem konflikter og innovation. Vi samarbejder med psykolog Mozhdeh Ghasemiyani, ingeniør Louise Opprud Jakobsen, Tom Richter Hansen og vi har sågar en mæglingssession med EL´s Nikolaj Villumsen og DF´s Søren Espersen om Israel/Palæstina.

Overskrifterne på arrangementerne er:

- Børnekonventionen i mediation mellem skilsmisseforældre
- Når krigen flytter ind i stuen – krigens konsekvenser og kædereaktioner. Og fredens forudsætninger!
- Dialog vs. debat. Hvad nu hvis, Clement var dialogmager, og Borgens debatter i stedet var dialoger?
- Livets benspænd som innovativ drivkraft
- Konfliktens nødvendighed i en ny tidsalder. Hvordan undgår vi at havne der, hvor vi er på vej hen?
- Disruption i praksis - i Silicon Valley forvandler de konflikter til kreativitet og innovation
- Hvordan vi taler sammen: Mæglingssession om Israel/Palæstina. Vi sætter fokus på den politiske dialog og hvordan vi debatterer, med Israel/Palæstina som tema.

Event: Børnekonventionen i mediation mellem skilsmisseforældre

Vi er en gruppe mastere, som har ønsket at sætte fokus på mægling mellem forældre.

Vi ser to overordnede udfordringer:

1) **Barnets perspektiv** – hvordan sikres børns ret til indflydelse på egne vilkår samtidig med at de beskyttes mod ansvar for de voksnes uoverensstemmelser.
2) **Barnets bedste** – Hvordan udgå at der opstår konflikt mellem mæglers upartiskhed og tillid til at parterne selv kan finde løsninger, overfor en overordnet norm om at sikre barnets bedste og barnets ret til at blive hørt.

De der har lyst at være med til at udforske disse dilemmaer er velkomne til at skrive til Ruth på Rj@kondia.dk , som vil tage initiativ til et fælles møde i starten af efteråret 2017.

Som en optakt til arbejdet repræsenterer Leise og Ruth Nordiske Mediatorer ved Folkemødet med nedenstående event.

KOM GERNE OG GIV JERES BIDRAG TIL DEBATTEN

Børn som aktører eller informanter
Børnekonventionen sikrer børns ret til at udforme og udtrykke egne synspunkter i alle sager der vedrører barnet. Samtidig understreger konventionen børns ret til beskyttelse og hjælp.

Med eventen **Børnekonventionen i mediation mellem skilsmisseforældre**, ønsker vi at sætte fokus på de dilemmaer, som knytter sig til at mægle mellem to forældre, som er uenige om barnets vilkår.

Bør børn have en egen mulighed for at blive involveret eller skal de beskyttes mod involvering i forældrenes konflikter?

Bør det overlades til forældrene at repræsentere børnene, så der ikke gribes unødigt ind i familielivet?

Bør mediator da være garant for at børn kommer til orde i hvert fald indirekte?

Mediation bygger på en tillid til, at parter selv kan finde frem til det, der er bedst for dem. Betyder det også, at de selv kan finde frem til det, der er bedst for deres børn - Hvem skal ellers varetage omsorgen for barnet?

Arrangør: Nordiske Mediatorer Ruth Juul og Leise Døllner

Sted: G28 International Konfliktløsning - Allinge Havn, inder- og ydermole

De 6 af arrangementerne afholdes i samarbejde med Nordiske Mediatorer, Rådet for International Konfliktløsning og Campus Bornholms Innovationscenter. Læs mere om disse arrangementer nedenunder.

Når krigen flytter ind i stuen

Krigens konsekvenser og kædereaktioner. Og fredens forudsætninger!

Når bomberne falder, ændrer stemningen om spisebordet sig. Tillid og tryghed flytter ud, mens frygt og vrede flytter ind. De menneskelige reaktioner bærer præg af at være under pres.

Krigen skaber kædereaktioner fra bomberne fra luften og ned i stuen. Mennesker flygter. Og på vej op ad motorvejen, spytter nogle. Andre raser mod dem, der spytter, og de sociale medier koger over af gensidigt had, frygt og raseri. Det smitter.

Kædereaktionerne står i dehumaniseringens tegn. Først mange år efter at Mozhdeh fra sit skjul så skudsalverne regne ned over sin mor og bror, fandt hun ud af, at de monstre, hun så, var mennesker. Rigtige mennesker. Det kan virke som en menneskelig umulighed at få øje på mennesket bag monstret. Ikke desto mindre er det en af fredens forudsætningen.

Mozhdeh Ghasemiyani, psykolog, og Mie Marcussen, konfliktmægler, fortæller om sammenhænge mellem mikro- og makrokonflikter og om muligheder for at vende de destruktive konfliktspiraler, som krigen sætter i gang.

Dato: 16. juni kl. 13:30 - 14:30
Sted: G28 International Konfliktløsning - Allinge Havn, inder- og ydermole

---

Dialog vs. debat

Hvad nu hvis Clement var dialogmager, og Borgens debatter i stedet var dialoger?

Den måde, vi er uenige på, er altafgørende for de resultater, vi skaber. Vold avler vold, præcis som fred avler fred.

Lidt leg med ord fører os i retning af, hvad debat og dialog er. De battre på fransk betyder at slås på dansk. I debatten tæver vi hinanden med ord. Dialog kommer af dialogos og betyder igennem ordet.

Vores overlevelsesinstinkter fører ofte til, at vi reagerer med fysisk, psykisk eller strukturel vold, når vi føler os pressede eller magtesløse. Det gælder både i dagligstuen, folketingssalen og de internationale konflikter. Vi sender

kampfly og soldater i krig, mens dialogmagerne må blive hjemme.

Mie Marcussen fortæller om de psykologiske mekanismer i konflikt, hvor tryk avler modtryk, og om muligheden for at finde dialogiske veje igennem konflikter, som fører til både bæredygtige og fredelige løsninger.

V. næstformand i Nordiske Mediatorer Mie Marcussen, konfliktmægler, forfatter og ekstern lektor på KU.

Dato: 15. juni kl. 17:00 - 18:00
Sted: G28 International Konfliktløsning - Allinge Havn, inder- og ydermole

---

Livets benspænd som innovativ drivkraft

Mozhdeh Ghasemiyani stod gemt bag en dør, da skudsalverne regnede ned over hendes mor og bror. Og herhjemme langt fra krigens rædsler voksede Mie Marcussen op i et hjem, hvor lydbølgerne til tider var på tsunaminiveau. Begge har de vendt den angst og magtesløshed de dengang oplevede til handlekraft.

Og selvom krigen stadig er der, når Mozhdeh lukker øjnene, og Mie stadig hopper en halv meter, når en tallerken smadrer, så har det givet dem en retning. En retning, som en stærk motor trækker læsset. Der kan måske vise sig en innovativ styrke i at være en ung udkantsbornholmer, eller lige være flygtet fra en forfærdelig krig. Det hele handler om at finde innovationens drivkraft i at se tingene fra et virkelig fucked up perspektiv.

V. Mozhdeh Ghasemiyani, Psykolog. Mie Marcussen, Konfliktnmægler, Marcussen & Company.

Dato: 17. juni kl. 10:40 - 11:40
Sted: E17 Campus Bornholms innovationscenter - Kampeløkke Havn

---

Konfliktens nødvendighed i en ny tidsalder

Hvordan undgår vi at havne der, hvor vi er på vej hen?

Det startede med tre mænd på røven. I en lejlighed de ikke kunne betale. Der kunne ske to ting. Frygten for at blive sat på gaden kunne få overtaget. Eller de kunne bruge frygten. Konstruktivt. De gjorde det sidste, og nu vil de få folk til at føle sig hjemme uanset hvilken flække, ø eller storby, vi drager til. Det er AIRBNB.

Konflikter har en iboende drivkraft, og når vi dyrker konfliktens DNA åbner det for co-creation og co-innovation. Fortællingen om frøen i kasserollen er mere aktuel end nogensinde før. Innover eller dø. Vi er i den eksponentielle tidsalder. Hvor tingene ikke bevæger sig i lineær langsommelighed, men accelerer med eksponentiel hast.

Tom Richter Hansen var i Alternativets Innovationsafd. på Chr.borg, førte formaterne videre til Nepal. Nu skriver han bog: Det entreprenante lederskab. Mie Marcussen er konfliktekspert og forfatter. De kredser om the missing link og om nødvendigheden i nye muligheder, hvis vi skal lykkes med ikke at havne der, hvor vi er på vej hen.

Tid: 16. juni kl. 15:00 - 16:00
Sted: E17 Campus Bornholms innovationscenter - Kampeløkke Havn

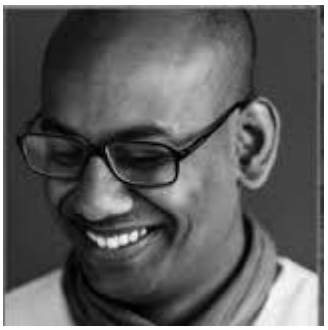

Disruption i praksis

I Silicon Valley forvandler de konflikter til kreativitet og innovation

De kunne ikke få en taxa. Sur røv, nu når det var snevejr. I stedet fik de en idé. Og nu har de skabt over 1 milliard forbindelser på tværs af sprog og kulturer og fortsætter med at lave mere end 10.000 nye jobs hver dag. Vi snakker selvfølgelig om Uber, en konfliktsuperstjerne hvis disruptive natur kun få matcher.

Det 21. århundrede er et konfliktminefelt, en tid i historien der præsenterer os for så mange spørgsmål, uset store udfordringer og løsningerne der kræver eksponentielle teknologier og disruptiv innovation. Kræver et nyt mindset. Kræver ofre. Kræver konflikter. Så hvordan bruger vi konflikter som et fertilt innovationfundament og ikke noget vi skal bevæge os ud af hurtigst muligt?

Louise Opprud Jakobsen er lige vendt hjem fra Californien, og giver et blik ind i de nyeste tendenser fra innovationens hovedstad. Mie Marcussen er konfliktekspert og kobler konfliktens DNA til innovationens motor. Mikkel Thomas Christensen faciliterer og perspektiverer.

Tid: 17. juni kl.13:40 - 14:40

Sted: E17 Campus Bornholms innovationscenter - Kampeløkke Havn

Hvordan vi taler sammen: Mæglingssession om Israel/Palæstina

Vi sætter fokus på den politiske dialog og hvordan vi debatterer, med Israel/Palæstina som tema.

I demokratiet er det naturligt at være uenige og det er ikke et problem. Tværtimod, hvor ville vores demokrati være uden uenigheder? Men måden vi er uenige på er altafgørende for de resultater, vi skaber.

Håndterer vi uenigheden destruktivt, udløser den ødelæggelse, og omvendt kreerer den konstruktive uenighed nye veje og synergi. Det gælder både i hverdagen, på arbejdspladsen, i globale konflikter og i politiske samtaler.

RIKO vil, i samarbejde med Mie Marcussen (konfliktmægler) fra Nordiske Mediatorer, sætte fokus på den politiske dialog, og afvikler derfor en mæglingssession med politikere. Vi har inviteret Søren Espersen, DF, og Nikolaj Villumsen, EL, til en dialog om både Israel/Palæstina og om måden, de er uenige på. Dialogen faciliteres af Mie, og undervejs vil der være fælles refleksion om både indhold og proces.

Tid: 16. juni kl. 17:00 - 18:00
Sted: G28 International Konfliktløsning - Allinge Havn, inder- og ydermole

Faglig tur til Færøerne

30. august-1. september 2017 arrangerer NM en faglig tur til Færøerne. Se NM´s hjemmeside eller kontakt Susanne Mortensen: susmortensen@gmail.com

Undervisningsmateriale i støbeskeen – vil du være med?

NM arbejder på at skabe et strømlinet undervisningsmateriale til brug for foreningens medlemmer. Ideen er, at der skal være direkte adgang til materialet fra NM´s hjemmeside. Der bliver koblet en grafiker på til at nytænke og tegne materialet. Mie Marcussen, Leise Døllner, Judith Lansade og Susanne Mortensen har meldt sig til en arbejdsgruppe, og der er plads til, at du også kan deltage dig. Kontakt til susmortensen@gmail.com

HowToSolve – nytt initiativ for profesjonell konflikthåndtering v/ Steinar Ask

Bakgrunn

Konfliktmegling er heldigvis en arbeidsform som sprer om seg. Siden vi 2006 lanserte hjemmesiden www.konfliktmeglere.no som en objektiv beskrivelse av hva konfliktmegling er, har faget blitt adskillig mer anerkjent, og vi får stadig flere henvendelser.

HowToSolve bygger på vår erfaring med at det en del ganger er motstand mot å benytte de dialog-verktøyene som konfliktmegling benytter seg av. Noen ganger er det til og med motstand mot å erkjenne at en har del i en konflikt. Partene er ofte mer opptatt av sin egen virkelighet, sine egne følelser, interesser og behov..

Vi ser derfor et økende behov for bistand til å:

- avklare om konfliktmegling er egnet
- vurdere om en sak er egnet/moden for konfliktmegling
- vurdere om partene har vilje til å finne en løsning
- håndtere større, komplekse konflikter med mange aktører

I noen saker kan det også være bruk for mer enn én konfliktmegler for å sikre ønsket framdrift. Vi har inntil nå bistått hver for oss, men slår oss nå sammen for å kunne tilby konfliktmegling, dialog og fasilitering i større, komplekse konflikter, gjerne med mange aktører.

Behovet for mer enn én konfliktarbeider oppstår når vi må foreta løpende vurderinger av om vår tilnærming er den egnede, om partene er modne for å søke løsninger - samt når det skal avveies hvilke grep vi bør gjøre, for å bistå parter til å komme videre fra en tilsynelatende fastlåst situasjon.

HowToSolve består pr. i dag av Trond Lexau fra hold 1 og Kjell Ribert og Steinar Ask fra hold 2, men vi har ambisjon om å bli flere innen kort tid for å kunne representerer et bredt sammensatt team, godt rustet til å gå inn i turbulente konflikter i ulike fagmiljøer, bransjer og sammenhenger.

Hvorfor ***HowToSolve***?

Da vi fant frem til navnet ***HowToSolve***, ble vi også kjent med George Polya (György Pólya; 1887-1985), en ungarsk/sveitsisk, amerikansk matematiker som har bidratt stort teoretisk og praktisk innen sitt fag. En betydningsfull erkjennelse som Polya gjorde var at matematikk i mange henseender dreier seg om problemløsning. I 1945 skrev han sin berømte bok "How to Solve it", som drøfter hvordan problemløsning best gjøres. Boken har solgt over en million eksemplarer, og er oversatt til 17 språk. Polyas skjellsettende verk refererer ikke kun til matematikk, men til å kunne løse et hvilket som helst problem. Boken beskriver systematiske måter for problemløsning

Polyas fire prinsipper for problemløsning

1. Forstå problemet; bl.a.
    - Kan du tenke på et bilde som illustrerer problemet?
    - Kan du formulere problemet på en annen måte?
    - Er det nok informasjon til å kunne finne en løsning?
    - Trenger du å stille et spørsmål for å få svaret?

2. Lag en plan; bl.a.
    - Gjett og sjekk
    - Lag en oversiktlig liste
    - Eliminér muligheter
    - Løs et enklere problem
    - Bruk en modell
    - Arbeid bakover

3. Gjennomfør planen
    - Dette kommer ofte som en logisk følge av selve planen, og går ofte lettere enn å lage den

4. Evaluér – trekk læring av hva du har gjort

Der begrepet problemløsning brukes i matematikk og andre "harde" fag, brukes gjerne begrepene konfliktløsning eller megling på sosiale problemer.

Vår erfaring er at problemet, saken som vi blir bedt om å bistå med alltid er mer kompleks, utfordrende og dyptpløyende enn hva parter i utgangspunktet er i stand til å sette ord på. En vesentlig del av vår tilnærming dreier seg derfor om å bistå partene i en konflikt til tydelig og spesifikt å sette navn på hva konfliktens ulike dimensjoner består i. Når partene, og vi, vet hva problemet er, har vi faktagrunnlag for å lage en plan for å finne løsning(er). Deretter blir det ofte lett for oss, men også for partene å følge denne planen. Avslutningsvis evaluerer vi for å få med oss hva vi alle kan lære av denne konflikthåndteringsprosessen - neste gang vi skal i ilden.

Polya sa: ”Erfarne matematikere vet at den vanskeligste delen ved å forske på et problem, ofte er å forstå presis hva problemet er”. Dette sammenfaller også med vår erfaring som konfliktmeglere, hva gjelder konflikter.

Derfor HowToSolve.

Hva er vårt bidrag og hvor finner du oss?

Når parter velger vår bistand, er det ofte fordi de erkjenner at de selv ikke har kunnet løse sin konflikt, men samtidig ønsker å ha innflytelse på hvordan konflikten løses.

Vår bistand er derfor ikke nødvendigvis en erstatning for en rådgiver, men et supplement som gir rådgiveren (f.eks. en advokat) bedre mulighet for å gi råd, mens vi sørger for at prosessen blir ivaretatt.

HowToSolve sin rolle er derfor å være en uavhengig tredjepart med mål om å hjelpe partene til selv å forhandle seg fram til en, for dem, tilfredsstillende løsning gjennom en strukturert prosess.

HowToSolve kan bidra til å skape en prosess som fremmer endring av det konfliktfylte forholdet og en tydeliggjøring av hva saken dreier seg om. Vi fungerer derfor ofte som både konflikthåndterer, -megler, supervisor, rådgiver og prosessveileder.

Les mer om oss på https://howtosolve.no/

Fanebæreren

Tale til Vibeke Vindeløv, 19.januar 2017 v/ Trond Lexau

Kjære Vibeke !

Du har hatt en stor betydning for meg selv, og for de 175 som er utdannet med masterutdannelsen. Selv hadde jeg jobbet med tankene mine omkring advokatvirksomhet, men fant ingen som tenkte på samme måte. Det var en stor opplevelse å komme til en stor internasjonal konferanse her i januar 2002, å møte dette danske miljøet. Jeg følte at jeg hadde kommet hjem.

Jeg vet at du ikke er den eneste som har skapt dette feltet i Norden, men Vibeke, du er **fanebæreren,** fanebærer for et nytt paradigme. Derfor har du ikke bare betydning for oss, men du har også stor samfunnsbetydning.

Det er tungt å bryte det gamle paradigmets murer. Men du er den som har satt navn på problemet, gitt en diagnose, som gjør det lettere å jobbe videre.

Derfor tenker jeg på deg som **Nordens Jeanne d`Arc**. En Jeanne d`Arc for en ny tid, en annen form for kriger enn hun var. En med like sterk kraft, men med andre strategier. Jeanne d`Arc brukte krigstegnet, sverdet, ikledde seg manneklær, - og hun ble brent på bålet. Men det var på 1400-tallet. Alt er borte, men det er **fanen** som står igjen, som er symbolet. Ikke sverdet.

Det ligger i ditt navn at du bruker andre virkemidler: Vi-be-ke Vinde-løv, du flyver lett henover, din kraft breder seg utover… Jordbundet, lett, økologisk, besjelet. Løvet legger seg, stille og rolig, og der blir det varig liggende. Men som Jeanne d`Arc står du på barrikadene, på paradigmemuren, med fanen løftet. Og den som står der må være klar, tydelig, fast og konsekvent i sin lære. Der er du Vibeke. Det har vært helt uvurderlig for dette fagets utvikling her i Norden. Det kunne lett blitt annerledes. Det kunne blitt løst og

positivt, og mistet sin kraft i lengden, og dessuten gitt feile utviklingslinjer. Fundamentet må være i lodd og water, ellers blir bygningen skjev. Takk for din historiske innsats.

Når du nå går av vakt på Universitetet, vet du like godt som oss, at det nye paradigmets gjennombrudd krever at du blir her! I en tid, hvor hele samfunnets fibre løser seg opp, er du viktigere enn noen gang. Vi håper, nei vi er sikker på, at du vil delta sammen med oss for å pusje utviklingen i riktig retning, i det tomrommet som nå åpner seg.

Stor takk til deg, fra alle Nordiske Mediatorer.

Professor Vibeke Vindeløv takkede af med ordene: Vi hænger alle sammen *sammen*

v/Mie Marcussen

Klapsalvernes ustoppelighed ved professor emeritus, dr.jur. Vibeke Vindeløv fratrædelsesforelæsning synes at understrege, at ord som samhørighed og forbundenhed er vigtigere end nogensinde før. Vibeke Vindeløv var forud for sin tid, da hun så værdien af at bringe parter i konflikt sammen i mæglingsrummet for at finde en fredelig udvej i deres konflikt. I dag er det nærmest en selvfølge, at vi med konfliktmæglingens indtog har et reelt alternativt til den juridiske og menneskelige kamp. Det kan vi i høj grad takke Vibeke Vindeløvs utrættelige indsats for.

I sidste uge fyldte Vibeke Vindeløv 70 år, og i forrige uge holdt hun sin fratrædelsesforelæsning, hvor hun takkede af som professor i konfliktmægling på København Universitet.

Fratrædelsesforelæsningen var afrundingen på en stor to dages nordisk konference om konfliktmægling, som Vibeke Vindeløv og adjunkt, Ph.d. Lin Adrian var arrangører af.

Her får du nogle af de vigtigste pointer fra fratrædelsesforelæsningen og fra en podcast med en kontur af Vibeke Vindeløv, hvor hun forklarede essensen af sit arbejde med ordene forbundenhed og samhørighed.

"Vi er simpelthen piske-afhængige af hinanden alle sammen og også af vores fjender. Hvis vi tror, at vi kan afbryde forbindelsen med dem eller få dem ned med nakken, og vi selv vinder, så good luck. For det varer ikke ret længe, før du kommer til at kæmpe igen, så du kan ligeså godt erkende det først som sidst," slår Vibeke Vindeløv fast i podcasten.

Hør podcasten med Vibeke Vindeløv her. Det er Nordiske Mediatorer, der har fået den produceret af Mikkel Thomas Christensen.

Vejen ind i konfliktmæglingens paradigme

Da Vibeke Vindeløv blev født for 70 år siden, var det ikke til at forudsige, at hun ville blive professor i konfliktmægling og starte både kursusfag og en masteruddannelse op med en ny og anden tilgang til konflikter.

En tilgang, hvor Lady Justice, hende med bind for øjnene og sværd i hånden, ikke altid holder svaret på konfliktens løsning i hånden. Men hvor hun er skiftet ud med en konfliktmægler, der giver konflikten tilbage til parterne, og lader dem løse den selv uden brug af våben. Hverken de fysiske eller verbale.

Som Vibeke Vindeløvs far før hende valgte hun at uddanne sig til jurist. Et overraskende valg set i lyset af, at hun ikke mente at livet var så enkelt, som det blev gjort til i juraen.

"Min far var jurist, og jeg voksede op i et hjem, hvor man havde regler og nær sagt vidste, hvad der var rigtigt og forkert. Og det har jeg næsten altid opponeret imod," fortæller Vibeke Vindeløv.

Selv beskriver Vibeke Vindeløv i podcasten en oplevelse i barndommen som skelsættende for, hvordan hendes liv har udformet sig. Da hun var knap to år blev hun alvorligt syg med blindtarmsbetændelse og indlagt på hospitalet. For at undgå gråd var det i slutningen af 40´erne almindeligt, at småbørn ikke fik besøg af forældrene, når de blev indskrevet på hospitalet. Følelsen af at blive ladt alene på hospitalet var en traumatisk oplevelse for Vibeke Vindeløv, som fik stor betydning for hende.

*"Som 2-årig var jeg ved at dø og har formegentligt haft en nær død oplevelse … og jeg tror at noget af det har været en motiverende faktor for at prøve at forstå mere af forholdet mellem liv og død og mennesker,"*siger Vibeke Vindeløv, da hun reflekterer tilbage på sit liv i podcasten.

I en voksen alder når hun til en erkendelse af, at vi mennesker ikke er alene, men forbundne og samhørige. Vi påvirker hinanden, uanset om vi vil det eller ej. Denne erkendelse har været med til at forme hendes liv.

Jura hjalp ikke i skilsmisser

I 1976 blev Vibeke Vindeløv færdiguddannet jurist og ansat på et advokatkontor for familieretssager. Men hun blev skuffet over, at hun som jurist ikke kunne hjælpe de skilsmisseramte forældre på en tilfredsstillende måde for dem. Det handlede om at have ret eller uret, og det bidrag ikke til deres samarbejde omkring børnene.

"Det gik hurtigt op for mig, at selv om jeg havde løst de juridiske problemstillinger for folk, så var de stadig meget ulykkelige. Og så tænkte jeg, at det må kunne gøres bedre," fortæller Vibeke Vindeløv til forsamlingen.

Konflikten var ikke løst for forældrene, selvom der var truffet en juridisk afgørelse om, hvem der eksempelvis skulle have forældremyndigheden, eller hvordan samværet skulle være. Både sagen og relationen var vigtige for at få løst konflikten.

Relationens betydning for konflikter

Vibeke Vindeløv vendte blikket mod andre fagområder. Ved at kombinere jura med psykologi og konfliktmægling fik hun en større forståelse af, hvilke mekanismer der gør, at konflikter eskalerer, og hvad der skal til for at deeskalere dem.

En af Vibeke Vindeløvs hovedpointer er, at der altid skal flere til en konflikt. Hvis vi er uenige, så påvirker vi hinanden, og derfor bliver man fælles om konflikten.

"Selvom de ulykkelige forældre valgte at gå fra hinanden, så havde de stadig børnene til fælles og dette fællesskab gjorde, at de var forbundne for resten af livet, hvad enten de ville det eller ej," understregede Vibeke Vindeløv.

Hvis vi erkender, at vi med vores handlinger påvirker den anden part og omvendt, bliver vi, ifølge Vibeke Vindeløv, nødsaget til også at erkende, at vi selv bærer en andel i konflikten, og at vi derfor har et fælles ansvar for at håndtere den.

Vibeke Vindeløv har erfaret, at det er almindeligt, at vi kun anerkender en relation, når man kan lide hinanden. Men en negativ relation er lige så afhængighedsskabende og energikrævende og påvirker i lige så høj grad vores handlinger. Det sker også, selvom vi ikke tænker på det som en relation.

Antagelsen om at vi alle er forbundne og samhørige kan blive opfattet som naiv. Det erkender Vibeke Vindeløv. Men Vibeke Vindeløv har før prøvet at gå imod strømmen, da hun i sin tid tog springet fra at praktisere jura til at mægle i konflikter. Hun er overbevist om, at det kun er et spørgsmål om tid, før vi erkender, at vi er forbundne og har et fælles ansvar. På tilsvarende vis som at bæredygtighed for år tilbage blev betragtet som noget for mennesker i Thy-lejren, men i dag er et ord, alle med respekt for sig selv og vores jordklode tager seriøst.

Undergravende virksomhed

Hen over årene blev konfliktmægling til Vibeke Vindeløvs fagområde. Men det var ikke uden modstand fra kollegaer, der oplevede, at hun udfordrede deres profession og selvforståelse som jurister.

"Konfliktmægling blev opfattet af en del at mine kollegaer nærmest som undergravende virksomhed. De var virkelig imod og tænkte "hun er både ufaglig og usaglig og ødelægger juristens renommé"," beretter Vibeke Vindeløv.

For at få konfliktmægling anerkendt skrev Vibeke Vindeløv sin disputats i 1997 inden for fagområdet. Men på grund af det alternative indhold fik hun først et professorat i 2004, efter hun havde oprettet en vældig anerkendt og succesfuld masteruddannelse i konfliktmægling.

At dømme på forhånd

I sin fratrædelsesforelæsning påpegede Vibeke Vindeløv en væsensforskel mellem jura og konfliktmægling. Præjudikat er et bærerne retsprincip inden for jura, da det er en dom, man retter sig efter i senere afgørelse af lignende karakter. Det skal være med til at sikre, at vi så vidt muligt behandler alle lige og kan forudsige et resultat. Præjudikat stammer fra den latinske betegnelse praejudicare, som kan oversættes til at dømme på forhånd.

"Vi er som jurister opdraget til at vide, hvad der er rigtig og forkert i en given situation … Vi hører en sag fra to sider og så har vi en regel, som vi prøver at få det til at passe med. … Det passer ikke ind i konfliktmægling," forklarede Vibeke Vindeløv.

Inden for konfliktmægling er en fordom ofte udtryk for en negativ holdning, som kan udfordres. Man bryder fordommen ned, finder nye perspektiver og prøver at forstå parternes interesser og behov. For herefter at lade parterne finde den løsning, der passer til dem.

Fra skilsmisser til internationale konflikter

Efterhånden som Vibeke Vindeløvs arbejde udviklede sig til at omfatte mere end ægtefæller, så blev det stadig mere tydeligt, at vi som mennesker er indbyrdes forbundne - også med vores fjender. Det gælder uanset om konflikten udspiller sig i mindre eller større grupper. Selvom der er forskel på strukturer og kompleksitet, så er det de samme konfliktdynamikker, der går igen, uanset om der er tale om små eller store konflikter.

"Efter min bedste overbevisning er det ikke bare farligt, men dødsensfarligt hvis man fokuserer for meget på strukturerne og kompleksiteten og for lidt på, at det fortsat er mennesker, der styrer dronerne og bestemmer, hvem og hvad de skal ramme," siger Vibeke Vindeløv i sin forelæsning.

Vibeke Vindeløv lærte for alvor om konfliktdynamikker, da hun blev tilknyttet Folke Bernadotte Academy under det svenske udenrigsministerium og begyndte at designe og afvikle kurser i dialog og mægling for FN, The African Union, EU og frihedsbevægelser.

"Jeg så nogle dynamikker mellem mennesker, som jeg ikke havde været opmærksom på før. Jeg så, hvor lidt de respekterede hinanden og ikke havde forståelse for, hvor afhængige de var af hinanden," siger Vibeke Vindeløv.

En af Vibeke Vindeløvs pointer er, at internationale konflikter ikke er hævet over individuelle konflikter. *"Hvis der ikke var nogle konflikter hernede, hvor vi er, så der ville der ikke være nogle konflikter deroppe på det internationale niveau,"* uddyber hun i sin forelæsning.

Konferencen, der gik forud for fratrædelsesforelæsningen, bød på mange inspirerende talere. Her fra højre: Ole Wæver, prof. i international politik,

Jérôme Grimaud, tidligere UN OCHA Head of Protection and Humanitarian

Access Section, Vibeke Vindeløv og Line Brylle, Armed Violence Reduction

Advisor, Danish Demining Group.

Planen er en internationale konfliktuddannelse

Selvom Vibeke Vindeløv har holdt sin fratrædelsesforelæsning på Københavns Universitet er det ikke ensbetydende med, at hun trækker sig tilbage. Efter et tremåneders retreat er planen at lave enten en kandidat- eller en masteruddannelse i internationale konflikter på Det Juridiske Fakultet og Political Science.

Det synes vigtigere end nogensinde før!

Interview med Vibeke Vindeløv

Lyt til det spændende interview med Vibeke Vindeløv her:
http://us8.campaign-archive1.com/?u=bb5ece1e85a6356cfbaab7e07&id=efaebadd4d&e=[UNIQID]

Juraen har aldrig interesseret sig for konflikten… kun sagen.

Trond Lexau, har mere end 40 års erfaring som advokat, er leder af Senter for Samarbeid og Konflikthåndtering og formand for Nordiske Mediatorer.

Det er baggrunden for at han har i sin nye bog "Juridisk set. Et oppgjør med jussen og et forslag til fornyelse" gør op med den måde, samfundet løser konflikter på: Med store omkostninger og få gode resultater. Vi har mødt Trond til en samtale om bogen.

Er det muligt at løse konflikter uden at kende til konfliktløsning?

- Umiddelbart skulle man tro at svaret var ja, for det sker hver dag i retssystemet; advokater og dommere løser de konflikter, borgere og klienter og samfundet beder dem om. Men bliver konflikterne faktisk løst på en måde parterne og samfundet kan være tilfreds med?

Hvad er baggrunden for at du bare måtte skrive bogen?

- Det er en frustration, der er vokset gennem mine 40 år som advokat: Hvorfor løser vi/samfundet konflikter, som vi gør? Det sker med store omkostninger og få gode resultater.

Derfor satte jeg mig for, at dykke ned i historien; hvorfor løser vi konflikter, som vi gør?
Til min overraskelse fandt jeg, at juraen aldrig har interesseret sig for konflikten. Der skelnes ikke mellem en konflikt og en sag. Konflikten er en sag.
Tilbage i 250 f. Kr. nedskrev embedsmænd faste svar til brug for løsning af konflikter, uden hensyn til, at konflikter er forskellige, fordi omstændigheder og mennesker er forskellige.

Selve konflikten var og er slet ikke i fokus i retsvæsnet og hos advokater. Det er alene juraen, der afgør en sag. Ordet konflikt anvendes alene i forbindelse med konflikt mellem retsregler, ligesom advokater ikke undervises i hvad konflikter er.
De, der er sat til at løse konflikter i samfundet, har kort sagt ikke konfliktløsningkompetencer.

Min pointe med bogen er, at tanken bag juraen er den samme, som gælder for samfundet som helhed. Derfor er juraen et godt sted at starte, og derfor er det ikke en bog for advokater alene.
Tænk på hvad dårlig konflikthåndtering gør ved mennesker og ved samfundet. Relationer bliver ødelagt, økonomiske tab, måske ruinering, uforløste følelser, blandt andet sorg og bitterhed, mens samfundet financierer et stort retssystem, straffeanstalter og i sidste ende må forsøge at afhjælpe følgevirkningerne for de værst ramte borgere.

Der foreligger næsen ikke forskning i konflikters virkninger på borgeren og samfundet.

ILO har undersøgt de psyko/sociale faktorer i arbejdslivet, og fandt, at der anvendes ressourcer, svarende til 3-4% af BNP på området. Hvor meget af dette har med konflikter at gøre?

Det er store beløb, og vi må få en samfundsdebat i gang om hvorvidt, vi løser konflikter på tilfredsstillede måde for parterne og samfundet – og dermed også om ressourcerne, der medgår, anvendes bedst muligt.

Hvordan få budskabet ud?
Bogen er siden bogudgivelsen præsenteret i norsk radio og tv, div trykte medier, bl.a. Advokatbladet i Norge og Danmark, ligesom jeg er godt i gang med at holde foredrag og er booket et godt stykke frem i tiden.
Bogen og budskabet er blevet taget vel imod, også af advokatkolleger og dommere, på trods af den kritik, der er eksplicit i budskabet.

Der er ikke kommet negative tilbagemeldinger fra fagfolk, men samtidig er det et faktum, at en del kolleger er uinteresserede; de ønske ikke at ændre måden at arbejde på.

Hvad er din vision for fremtiden?
- Visionen er, at når et vist antal advokater begynder at samarbejde om konflikthåndtering, vil der straks indtræde en stor samfundsændring; færre skader på folk; bedre relationer, mindre ressourceforbrug, mindre fokus på det negative, mere fokus på god konflikthåndtering. Den udvikling kan også blive understøttet, hvis der bl.a. sættes mere fokus på at lære konflikthåndtering i skolen.

Se f.eks. 50 år frem i tiden; dialog er sat i fokus, så er jeg overbevist om, at det vil have ændret samfundet afgørende.

Hvilken retning går udviklingen i lige nu?
Advokatsamfundet har indenfor de seneste år fået flere tilbud om mæglingsuddannelse end før og det er rigtig positivt.

Men når advokater i dag vil løse konflikter dialogisk, handler det om at lægge låg på, stik imod min opfattelse af god konflikthåndtering, hvor parternes behov og interesser bliver afdækket gennem dialogen. I den proces vil følelser også blive ventileret. Ingen af disse elementer indgår i den konfliktløsningsmodel, samfundet tilbyder i dag.

Bogen er mit bidrag til at øge forståelsen af forskellen mellem at lægge låg på konflikten og at tage udgangspunkt i de konkrete personer og de konkrete forhold, som konflikten udspringer af.

Til efteråret har jeg en aftale med Mediator-advokat samfundet om et kursus i konfliktforståelse. Der må komme et pres fra advokaterne på domstolene, hvis der skal ske ændringer i de tilbud, samfundet har til løsning af konflikter.

Handelshøjskolerne i Norge underviser i forhandling bl.a. til brug for konflikthåndtering, og det sker i en erkendelse af, at det er risikabelt, at havne i konflikt; man risikerer at blive ruineret og at få et traume. I det hele taget stiller man sig kritisk overfor advokaternes håndtering af konflikter. Det er mit håb, at når de unge studerende kommer til at indgå i erhvervslivet, vil det betyde en stigning i mægling og voldgift som konfliktløsning.

Advokater må få smag for konflikthåndtering. Det giver en rigtig god følelse, når parterne har fundet en for dem, rigtig løsning, og relationen er blevet genetableret.

Afslutningsvis vil jeg rette en appel til alle mæglere: Vi må sætte konflikter og deres håndtering på dagsordenen og sætte fokus på hvad god konflikthåndtering fører til: Øget bevidsthed vil føre til, at der opstår mere mægling.

Trond Lexau: Juridisk set. Et oppgjør med jussen og et forslag til fornyelse.

Forlaget Frydenlund, 2017, ISBN 9788771187519

Har du et bidrag til næste nummer af NM Nyt?

NM nyt udkommer i januar, maj og september. Deadline er den 5. i samme måned.

Redaktionsgruppen består af Lis Graae, hold 6, Judith Lansade, Trine Madsen begge fra hold 7.

Layout: Heidi Borg

Her kommer du ind

Men DIN indsats er den vigtigste, for du kan være med til at levere indholdet i nyhedsbrevet:

Dit indlæg kunne handle om, hvad har du oplevet, hvad skal du opleve, hvad har du gang i, som du vil dele med os andre i foreningen, hvilke mægler-faglige tanker, har du gjort dig, hvad kender du til af mægler-faglige og –relevante aktiviteter, eller hvad du har lyst til at bidrage med til nyhedsbrevet.

Dit indlæg kan være kort eller langt. Vi forbeholder os ret til at redigere det, så det kommer til at passe til formatet i NM Nyt. Hvis du på grund af tidnød eller andre årsager ikke kan skrive indlægget selv, kan vi i et vist omfang sætte et interview op med dig, som vi så skriver en artikel ud fra.

Billedmateriale er vigtigt, for det fanger øjet og vækker nysgerrighed efter at læse netop dit indlæg, så hvis du overhovedet har mulighed for det, så send illustrationer sammen med dit indlæg.

Vi hjælper også gerne med at udforme indbydelser til foreningens arrangementer, blot de relevante oplysninger – og gerne billedmateriale er til stede.

Kontakt

Skriv til redaktionsgruppen via kontakt@nordiskemediatorer.com.